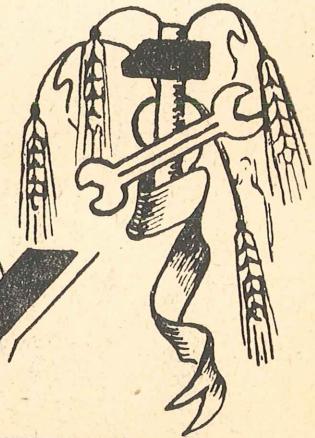

Jevišovické

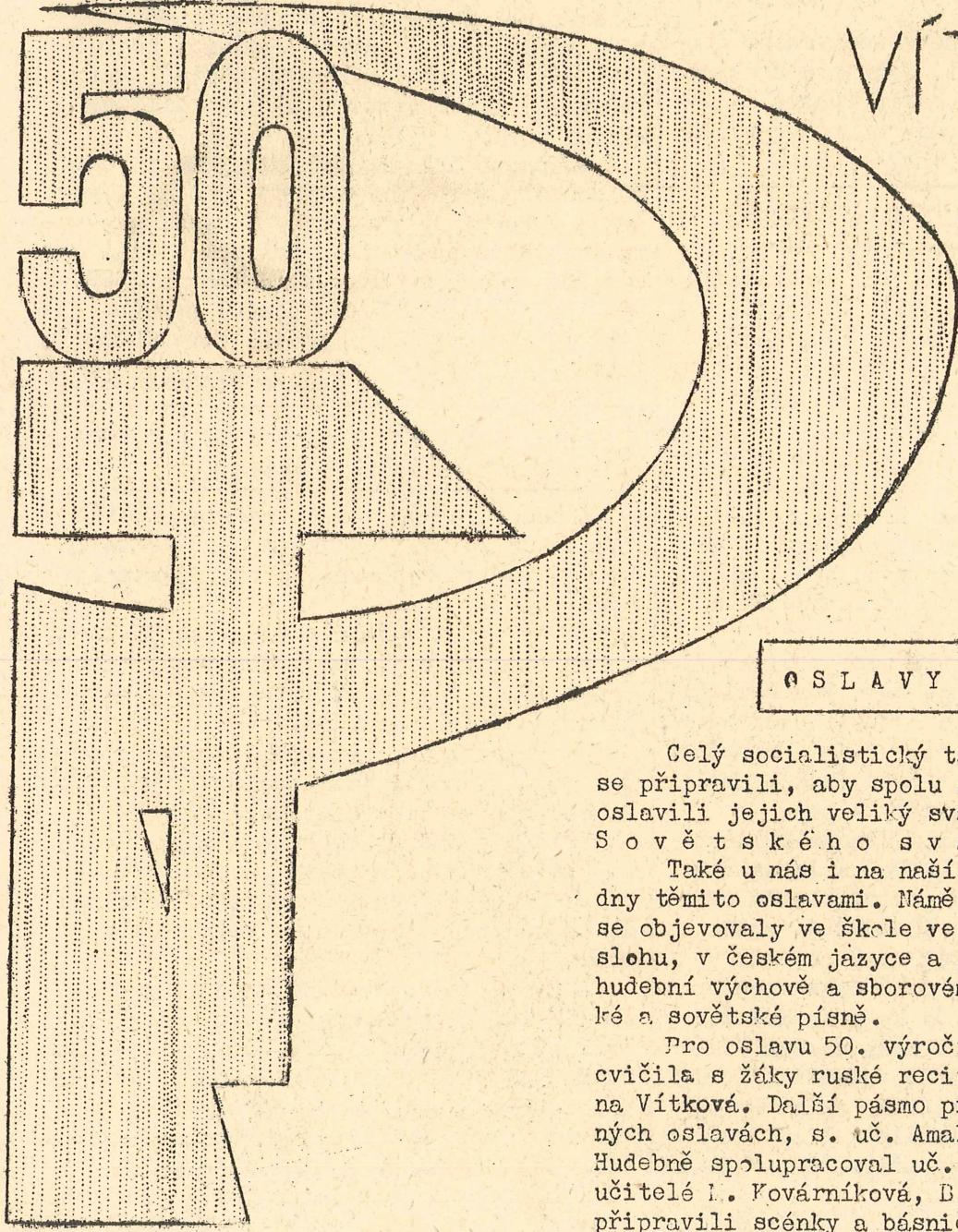
NOVINY

VYDÁVÁ OSVĚTOVÁ BESEDA V JEVIŠOVICÍCH

Ročník 1972 /NV./, číslo 11 a 12

Listopad a prosinec

VÍTĚZNÁ
CESTA
SSSR

OSLAVY 50 LET SSSR

Celý socialistický tábor i naše republika se připravili, aby spolu se sovětskými soudruhy oslavili jejich veliký svátek - 50. výročí Sovětského svazu.

Také u nás i na naší škole žili jsme tyto dny témito oslavami. Náměty se slavným výročím se objevovaly ve škole ve výtvarné výchově, ve slohu, v českém jazyce a jiných předmětech. V hudební výchově a sborovém zpěvu zpívají se ruské a sovětské písničky.

Pro oslavu 50. výročí Sovětského svazu naučila s žáky ruské recitační básničku s. uč. Helena Vítková. Další básničku připravili, jako při jiných oslavách, s. uč. Amalie Černá a Jiří Irotký. Hudebně spolupracoval uč. s. V. Macák. Také další učitelé L. Kovářníková, B. Špalková a M. Macáková připravili scénky a básničky.

Oslava 50. výročí Sovětského svazu se pak konala v sále Fomenia zvlášt pro školní mládež a dne 19. prosince v 18 hodin pro naši veřejnost. Hodnotný a bohatý program oslavy byl přijat velmi příznivě všemi přítomnými.

red.

VÍTÁNÍ DĚtí

Dne 10.12. 1972 se v obřadní síni MNV uskutečnila malá, velice milá slavnost. Po 5 letech byly opět uvítány nově narozené děti, tentokrát ročník 1972.

Sešlo se 18 dětí s rodiči, příbuzní a hosté - zástupci závodů Elektrokov, JZD, Jednota a Domov duchodců. Nechyběl ani fotograf. Maminky dostaly malý dárek a kyticu růží.

Hlavní projev přednesl předseda MNV s. Jan Fučík. V kulturním programu, který připravili Marie Tunová, Božena Špalcová a V. Macák, účinkovaly děti z mateřské školy a ZDŠ, dále Jar. Tomková, uč. Marie Macáková, Věra Faloutová a František Malý.

Byla to zdařilá akce nově ustaveného Sboru pro občanské záležitosti. Jeho předsedkyni, učitelce mateřské školy s. Marii Tunové a ostatním členkám Sboru patří dík za pěkné nedělní odpoledne.

Václav Macák

ŠKOLA A SOUTĚŽ Č SSSR

Na počest 50. výročí SSSR byla celostátně vyhlášena soutěž "Co víš o SSSR?" Soutěž probíhala ve 3 kategoriích podle věku žáků.

V 1. kategorii soutěžily děti z 2. až 4. třídy. Během přípravy na soutěž četly děti knížky sovětských autorů o mládeži, o hrdech 2. světové války a jiné. Žáky připravovaly jejich třídní učitelky. Na soutěž, která se konala 14.11. přijeli se svými učiteli i žáci ZDŠ Rozkoš, Černín a Bojanovice. Asi z 30 účastníků zvítězil žák Filipský ze ZDŠ Rozkoš, který postoupil do okresního kola, kde mezi žály 4. třídy byl 6.

Ve 2. kategorii soutěžili žáci z 5. až 7. tříd ze ZDŠ Boskovštějn, Rozkoš a Jevišovice. Naši žáci se na soutěž připravovali pod vedením učitelů A. Černé, B. Špalcové a J. Krotkého. Soutěžní otázky byly z oblasti státní symboliky, kultury, vědy, kosmonautiky a pod.

Ve 2. kategorii zvítězila Vladka Polášková ze 7.B před Vlastou Filipskou a Jaromírem Lalým ze 7.A. V. Polášková postoupila do okresního kola, kde obsadila ze 40 žáků 4. místo stojajícím počtem bodů jako žák na 2. místě.

Ve 3. kategorii měla soutěž opět vysokou úroveň jako u mladších žáků. Na přípravě žáků se podíleli uč. Jan Kovárník, Helena Vítková a Václav Macák. Předsedou soutěžní komise byl jmenován s. inž. Oldřich Kukla, který byl s úrcení a výsledky soutěže velice spokojen a učitelům, kteří se na přípravě podíleli, vyslovil poděkování.

Nejlepších výsledků z 29 žáků dosáhli Petr Havel a Fárol Bellarini. Jako 3. skončila Zdeňka Přibylcová a všechni z 9.A.

Soutěžilo se v oblasti hospodářství, sportu a j. Vítěz, Petr Havel, postoupil do okresního kola.

Všem vítězům blahopřejeme k pěknému úspěchu. Předání odměn bylo uskutečněno při oslavě výročí 50 let SSSR. ZDŠ

KLUB PRÁTEL RUSKÉHO JAZYKA

Na naší škole pracuje Klub přátel ruského jazyka pod vedením s. uč. Vítkové. Klub sdružuje 12 žáků, kteří mají zájem si rozšířit znalosti ruského jazyka a dovědět se zajímavosti ze země našich přátel. Náplň schůzek je rozmanitá. Učíme se sovětské písni, básně, čtěme sov. časopisy, dopisujeme si se sov. pionýry, besedujeme o šílenutých sovětských filmech. V měsíci přátelství žáci provedli výstavku dopisů, knih, časopisů, hraček, dárků od sov. dětí na místní poště.

V současné době se připravujeme na okresní soutěž v ruském jazyce - ruskou olympiádu a Puškinův památník. S částí programu Puškinova památníku vystoupili žáci při veřejné oslavě k 50. výročí vzniku SSSR. Většina účastníků Klubu přátel ruského jazyka jsou členy Klubu přátel sovětského filmu.

Helena Vítková, uč.

ZÁPÍVÁNÍ SOBĚ I DRUHÝM / Úvaha o zpěvu a výzva /

Záčnu stručným konstatováním : Většina lidí ráda zpívá. Teď vidím, jak někteří krouží odmítavě hlavou, proto podrobnejší vysvětlím :

Někdo zpívá veřejně, ale více je těch, kteří si zapívají jen v soul romí, ba dokonce jistá část lidí zpívá tajně, aby je nikdo neslyšel a nerušil.

Dobře se zpívá při víně, ale nedoporučuj tyto dvě činnosti vždy spojovat, neboť by se buď moc vypilo, nebo málo zpívalo.

Všichni jsme si také už všimli, že zpívat může být jeden zpěvák, nebo více zpěváků. Sejděli se více zpěváků a domluvili že budou zpívat společně, vznikne pěvecký sbor.

A právě to chceme udělat také u nás v Jevišovicích. Založit pěvecký sbor. Vždyť příklad tady máme - naše děti, kteří již dávno zpívají - sobě pro radost a druhým pro zábavu. Jevišvický dětský sbor již oslavil 2 roky své úspěšné činnosti a já věřím, že brzy budou zpívat i dospělí.

Tím jsem se konečně dostal k jádru věci a svoji úvahu mohu zakončit. Všichni, kteří rádi zpíváte, máte hudební sluch a hodně chuti a vytrvalosti, přijďte již 5. ledna

1973 v 18 hodin do Hudební školy ve Starém zámku.

Přeji všem hezké vánoce při zpěvu vánočních písni a rok 1973 plný hudby a radosti.

Václav Macák

LZE ODSTRANIT ŘEČOVÉ VADY ?

Řeč hraje v životě člověka významnou roli. Celkový vývoj od narození je úzce spjat s rozvojem řeči a později se řeč uplatňuje snad ve všech oblastech lidské činnosti, neboť je nejdůležitějším dorozumívacím prostředkem.

Poruchy a vadu řeči však snižují úroveň mluvního projevu a také působí nepříznivě na psychiku člověka i jeho sociálního začlenění.

U žála u ZDŠ pozorujeme vedle skutečné vadné výslovnosti hlásek / dyslálie / také sníženou úroveň mluvního projevu následkem nedostatečné, nedbalé, jaksi pohodlné výslovnosti čili artikulace. Tato vada mluvního projevu má být nejčastěji v rodině, kdy péče o rozvoj řeči dítěte nebyla postačující.

Příčiny dyslálie bývají různé, nejčastěji chybý vzor výslovnosti v době, kdy se dítě učí mluvit, ale i celá řada příčin jiných, např. stomatologických a j.

V ČSSR je již řadu let celostátně organizována péče o děti s poruchami řeči. Každé dítě má nárok na bezplatné ošetření v logopedických poradnách nebo ve speciálních třídách. Je to též výrazem péče o člověka v socialistické společnosti. Sít logop. poraden se stále rozšiřuje. Zřízena byla také v Jevišovicích a přes různé potíže rozvíjí dále svoji činnost. Poradnu můžete navštívit každý čtvrtok ve 14,30 hod. v budově ZDŠ v 7.B.

V. Macák, logopedický asistent.

NOVÝ S B O R PRO OBC. ZÁLEŽITOSTI

Při MNV v Jevišovicích byl dne 30.10.1972 založen nový Sbor pro občanské záležitosti. Jeho předsedkyní se stala poslankyně ANV s. Marie TUÑOVÁ a členy tito občané : matřinkářka Jarmila Taflířová, dále Žofie Čáslavová, Václav Macák, Jaromír Máša, Jiří Špalek, Božena Špalčková, Marie Tlapáková, Jaroslava Tomková ml., Stanislava Votrubaová, Zdena Vrbková a Zdena Zeiserová. První akcí SPOZ bylo vítání dětí, o němž pišeme na str.2. Druhou akcí bylo velmi srdečné blahopřání k 80. narozeninám našemu dosud velmi obětavému řid. učitelovi v.v. s. Antonínu FABELLOVI, které SPOZ usporádal dne 18.12. 1972 v den jeho 80. narozenin s pěknou hudební a kulturní žákovskou vložkou za účasti učitelů ZDŠ v jedné z tříd naší školy.

SPOZ si naplánoval na celý rok velmi pestrý program své budoucí činnosti. Vedle blahopřání k narozeninám občanů nad 70 let a slav-

nostního předávání sběc. průkazů žákům ZDŠ, které i dřívější Sbor pravidelně konal, chce nový SPOZ vedle pravidelných schůzí provádět častěji vítání dětí do života, dále chce konat besedy s důchodci různých profesí s žáky ZDŠ, besedu se zakladatelkou mateřské školy v Jevišovicích důchodkyní s. M. Klementovou, besedy s občany, kteří navštívili SSSR, besedy s účastníky 2. světové války, hlavně s. Fr. Kuklovou, besedy se snoubenci, spolupodílet se na oslavách LDŽ, 1. máje, Měsíce přátelství, účastnit se slavnostního zahájení školního roku, zajišťovat blahopřání k vánocům starším občanům v obci i v DD, připravit si vzorový program občanského pochodu a snažit se o jeho uskutečňování a pod.

K této jistě velmi bohaté činnosti přejeme novému SPOZ mnoho zdaru !

red.

V Z P O M Į N Ā M E

Během roku 1972 opustili naše řady, pokud jsme se o tom nezmínili již dříve, tito naši občané :

Dne 13.7.1972 zemřela ve Znojmě ve věku 76 let Anna HORNOFOVÁ, tchýně majitele domu č. 59 Rudolf Josefa Kalíka.

Dne 16.7.1972 zemřela ve věku 83 let jedna z velmi zdatných cihlářských pracovnic v býv. panské cihelně v Jevišovicích s. Farla PELLEGRI.

Dne 20.7.1972 zemřela ve věku 83 let Františka STEHLÍKOVÁ, býv. kučárka zemř. Fr. Sedláře, děkana v Jevišovici.

Dne 25.7.1972 zemřela ve věku 95 let nejstarší jevišovická občanka s. Marie HRDOVÁ z domu č. 95.

Dne 5.10.1972 opustil naše řady ve věku 73 let opět jeden ze starých jevišovických zemědělců Karel AUEK z domu č. 44.

A krátce po něm dne 11.11.1972 ve věku 66 let pak jeden z dobrých pracovníků jevišovického JZD Josef AUEK z č. 129.

Dne 28.11.1972 zemřel posléze ve věku 75 let Josef ŠIMÁK, tchán jevišovického tech. pracov. Elektrokomu Květy Černého.

Na závěr naší vzpomínky na naše zesnulé spoluobčany velmi bolestně se nás v posledních dnech dotkla zpráva, že dne 10.12.1972 při těžké autonehodě tragicky zahynul ve věku 69 let náš jevišovický rodák a pilný čtenář a odběratel Jevišovických novin, žijící v Praze, s. Josef ČADÁK, pocházející z domu č. 57.

Všem pozůstatlým projevujeme naši hlubokou účast na jejich bolu !

C e s t p a m á t c e všem zemřelým !

Redakce JN

PRVNÍ OBČANSKÝ POHŘEB

Dne 2.11. 1972 konal se v Jevišovicích první občanský pohřeb Marie KOSTRHOU-NOVÉ, která ve věku 73 let zemřela dne 28. října 1972.

Organizaci tohoto velmi pěkného občanského pohřbu provedlo Okresní kulturní středisko ve Znojmě ve spolupráci se Sborem pro občanské záležitosti MěNV Znojmo a s MNV v Jevišovicích.

Po smutečním rozloučení se zesnulou v domě smutku v č. 240, kde v hudebním rámci závodní hudby Elektrokovu přednesla básně pionýrka Věra Faloutová a smuteční přejev přednesl předseda MNV v Jevišovicích s. Jan Fučík, odebral se smuteční průvod do Nového zámku. Tam konal se ve společenské místnosti Domova důchodců hlavní smuteční obřad, při němž v rámci dvou smutečních hudebních skladeb, které předvedl sólista na čelo s. Loprais ze Znojma, pe recitaci básně s. Semotamem z OIS Znojmo a zpěvu vhodné smuteční skladby žáků ZDŠ z Leninovy ulice ve Znojmě, měl hlavní smuteční projev tajemník MěNV Znojmo s. Alois Dítě.

Pán odebral se smuteční průvod na hřbitov, kde mezi hudebním doprovodem závodní kapely Elektrokovu, rozloučil se se zesnulou s. Semotam z OIS ve Znojmě.

Velri pečlivě a pietně připravený obřad byl první důstojnou ukázkou občanského pohřbu v Jevišovicích.

SÝRY V AČKY

1. Na hrnu pějí žalmy s doprovodem varhan.
2. Podivná vzhledem i znamenitá lékem.
3. Pozastav se na rohu našeho domu.
4. Strnášně se ulčnul svého stínu.
5. Nikdy jsem neviděl taklik světel.
6. Odprýskaná omítka sypce se na dřevěný chodník.
7. Vopřítě krajiny je tu jen třetina.
8. Náš pobledlý Bohuš nečel dnes do školy.
9. Z úsně dělá se jemná koženka.
10. Poptáš-li seu vrat klíčníka, ukáže ti cestu.

V každé větě je slyšet jméno květiny.
Rozluštění slryvaček z min. čísla : 1.chroust, 2.kovařík, 3.krajník, 4.zlatohlávek, 5.vodomil, 6.tesařík, 7.potípník, 8.světlouška, 9.puchýřník, 10.slněčko.

Zcela správné rozluštění zaslali tentokrát jen dva luštitele : Fr. Meduna Brno a Hyněk Pavlů Třebíč. Velmi se jim přiblížili další dva, kteří se dopustili stejně chyby v č. 10. Hádali chybně místo slunečko - polní : Dr. Ivo Vavrouš Karvina a Růžena Peštállová Třebíč. Snad v tomto čísle budou mít všichni plný úspěch. Držíme jim palce ! Red. a autor E.F.

Program kina v lednu 73

1. Oskar franc.bar.odp. připl. 2 Kčs
Portrét Mariány franc.bar. več. nepřís
3. Děti kpt.Schmidta jug. več.
7. Zosja sov. odp. i več.
- 10.Dívka na koštěti čs.bar.več. + 2 Kčs
- 14.Jak to chodí u Šafránků jug.bar.odp.več.
příplatek 1 Kčs
- 17.Stíny sov. več.
- 21.Velikonoční dovolená čs.bar. odp. več.
- 24.Čtyři klauni USA, připl. 2 Kčs, več.
- 28.Mauglí sov. bar. odp.
- Život,láska a smrt franc.bar.več.+1 Kčs
- 31.Hajduci rumun., več.

PODĚVKOVÁNÍ

Na závěr 1.roku čtyřletého volebního období děkuje místní národní výbor všem občanům, kteří mu jalým koli způsobem, hlavně však obětavou brigádnickou pomocí při všech akcích Z, pomohli při uskutečňování volebního programu. Věříme, že i v roce příštím budou nás občané v práci pro zvelebení našeho města i nadále podporovat. Přejeme jim radostné svátky vánoční a mnoho zdraví, osobní spokojenosti i úspěchů v novém roce 1973 !

Josef Irani, Jan Fučík,
tajemník JNV předseda JNV

KULATÁ JUBILEA

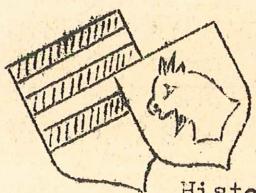
V letošním roce 1972 se dožili významné životní výročí tito naši občané :

85 let:	Josef Kuchařík	nar.6. 3. 1887
	Marie Štursová	nar.18.10.1887
80 let:	Marie Jurová	nar.21. 1.1892
	Anna Foudélková	nar.19. 2.1892
	František Doležal	nar.20. 5.1892
	Štěpánka Málková	nar.15.11.1892
	Antonín Kabelka	nar.18.12.1892
75 let:	Anežka Melounová	nar.12. 1.1897
	Anežka Tvrdá	nar.18. 1.1897
	Marie Fošíčková	nar.25. 1.1897
	Matylda Pospíšilová	n. 9. 2.1897
	Josef Novák	nar.21. 2.1897
	Anežka Stehlíková	nar.27. 2.1897
	Marie Holcová	nar. 9. 4.1897
	Alžběta Lisalová	nar.20. 4.1897
	Stanislav Dvořák	nar.11. 5.1897
	Maxmilián Kantor	nar.23. 5.1897
	Jan Bláha	nar. 5. 6.1897
	Marie Schreitlová	nar. 3. 7.1897
	Bohumil Riedl	nar. 3. 9.1897
70 let:	Růžena Šmarďová	nar. 6. 1.1902
	Cyril Špalíček	nar. 5. 7.1902

všem těmto našim spoluobčanům k jejich významným životním výročím srdečně blahopřejeme a do dalších let přejeme hodně zdraví a spokojenosti.

Redakce JN

JN vychází 1x za 2 měsíce, odp.red.dr.L.Audy, povoleno ONV Znojmo 19.12.72 č.641 Gr.
Přípomínka red.: Ještě 45 předplatitelů nezaslalo předplatné na rok 1972! Učiněte tak ihned!

Z HISTORIE JEVIŠOVIC

Ročník 1972
číslo 11/12

Příloha JN, řídí dr. Ladislav Čudý

Historický vývoj majetkových poměrů bývalého panství Jevišovice
/ 53. pokračování/

POVĚST O KATEŘINĚ ZAJÍMACCE.

I když jsem měl již v úmyslu učinit naše vyprávění o jevišovických Kunštátech, nové podklady, jež jsem v minulých dnech získal, vedou mě k tomu, abych čtenářům JN v tomto a možná ještě v příštím čísle sdělil tato svá nová zjištění.

Dnes si uveřejníme pověst o Kateřině Zajímacce z Kunštátu a Jevišovic, na kterou jsem zcela náhodně přišel v nové knize Heleny Lisické "Z hradů, zámku a tvrzí - pověsti z Moravy a Slezska" vydané v nakladatelství Svoboda v r. 1971. V této knize je tato velmi pěkná pověst uvedena na str. 201 - 206, a poněvadž v mnohem velmi zajímavě dočtuje naše dosavadní vyprávění o naší poslední jevišovické Kunštátce-Zajímacce, jistě čtenáři JN uvítají, když si pověst uvedeme dále v plném znění :

O PANÍ KATEŘINĚ, KTERAK ZLATOU STUDNI DAREM DOSTALA A JAK Z NÍ CHUDÁKŮM ZADARMO VODU DÁVALA, AŽ SI MANZELA SVÉHO POHNĚVALA

Udyž se paní Kateřina Zajímacka z Kunštátu přivedala na Brtnici, byly to slavné a hlučné svatby. Ženich pan Hynek z Valdštejna pozval na svůj zámek tolik hostů, že všechny hradní komory ani pro ně nestačily. Přijeli páni z Boskovic, Telče, Lomnice, Bítova, páni z Pernštejna a bůhví odkud. Potom přijeli také páni preláti a všichni ti, co si pana Hynka vázili a za předního moravského pána uznávali.

A jak bylo zvykem, každý z nich na Brtnici něco přivezl darem a nikdo s prázdným nepřijel. Jednu hradní komoru pro ty dary vyklidili a tam je všechny ukládali. To veliké hoštění však také pana Hynka něco stálo. Na svatby padlo tolik volů, vepřů, telat, ovcí, krmených husí, slepic, kapounů, zvěřiny, ryb a ptáků, že se o tom nikomu ani nesnilo. O vinu, pivu, a medovině ani nemluvě. Sklepy byly plné sudů, soudků a džbánů másla, sýru, sádla, vosku a svíček, nikde k knutí nebylo.

Pan Hynek z Valdštejna byl jinak pán tuze šetrný. A když pustil z ruky chlup, musel se mu třílet vrátit. Udyž uznal, že je potřeba, dal komory a sýpký otevřít a prodal každému, kdo přišel a měl peníze. Také na jeho přímluvu byla ves Brtnice povýšena k rámci na městečko. Potom v ní pan Hynek usadil tlačce, pekaře, kováře, bednáře, řevce a mistry všelijakých řemesel, i trhy zde zavedl. Často pomalu vzkvétalo a pán měl z něho užitek.

Ve svatební den přišli svému pánu poprát taképani měšťané a přinesli, co z které díly vyšlo nejlepšího. Tak dostala nová paní tolik nádobí, plátna, tkalounů, taštic a kdo víčeho, že si s tím na zámku ani rady nevěděli. Jedno k druhému ukládali do komory.

Největší překvapení jí uchystal sám pan Hynek, když nechal na nádvoří vykopat hlubohou studnu a postavit nad ní kamenné roubení s pozlacenou mříží. Udyž potom přivezl na Brtnici paní Kateřinu se svatebním průvodem, nejdříve u studny dal zastavit. Paní porohl dvorně z kočáru, aby se na to velkolepé dílo podívala. Sotva paní u studně stanula a všichni kolem ztichli údivem, dal se pan Hynek slyšet :

"Tohle je můj dar tobě, paní Kateřino! Ať naše štěstí zůstane tak nezkaleno, jalo je čirá a nezkalená voda v této studni. Tu máš zlatý klíček od mříže a bude na tobě, komu té čisté vody nejdřív podáš."

Všichni kolem propulili v jáson a nadšení a pěli chválu na moudrost pana z Valdštejna, který nejen paní Kateřinu vzácným darem obdaroval, ale především svému zámku zajistil to nejpřebrnější. Zámek měl totiž dosud jednu starou studnu, ale když přišlo velké sucho, obyčejně vyschla a voda se musela pak na zámek dovážet.

Paní Kateřina požádala, aby jí přinesli pohár. Potom očovem sama navážila ze studny vodu, do poháru ji nalila a podala panu Hynekovi :

"Napij se první, pane manželi, aby ses přesvědčil, že voda i naše štěstí je zatím bez posilovny!"

Pán přijal pohár a zhlobou se napil. Všichni hosté kolem zatleskali. Potom se také oni o pohár klásili a paní Kateřina jim té dobré vody nalévala. Udyž už to drahou dobu trvalo, zval je pan Hynek halasně ke stolu.

"Vzácní páni, jen nám tu vodu všechnu nevypijte a nechejte také něco pro druhé ! Já mám pro vás ještě jiné pití a věřím, že vám bude lépe chutnat, než ta voda ze zlaté studně."

A tak nasedlo panstvo zase do kočárů. Když dvěma branami projeli, zastavili před vchodem do paláce. Trubači troubili, lidé slávu provolávali a tlačili se dopředu, aby viděli ženicha a nevěstu. Stěží se páni dostali do hodovní síně, tolik tu bylo lidu. Když se konečně kolem stolů sestřídli, muzikanti jim vyhrávali a sloužící nosili nazdobené mísy masa a dobré krmě a plné džbány dobrého vína. Paní Kateřina zářila mezi ostatními paními jako sluníčko a ten zlatý klíček měla ukrytý za řadry, aby ho snad nevytrosila.

"Jen pijte a jezte, moji páni!" pobízel pan Hynek a sám si bral ty nejlepší kusy; v pití také nezůstával za ostatními pozadu.

Dlouho do noci páni hodovali. Když už jist a pít nemohli, pavim perem si v krku vytřeli a všechno do korýtka zvrátili a potom znova k hostině zasedli. Tak seděli až do rána a spát se jim nechtělo.

Druhý den byl na nádvoří zámku veliký rytířský turnaj. Páni rytíři v železné zbroji vyjeli na koních jeden proti druhému a silnými dřevci se potýkali, potom se bili mečem. Kdo vyhrál, byl slaven, kdo prohrál, sám z boje utíkal nebo ho pacholci odnesli. Když pak vyhlásili vítěze, přišel se paní Kateřině poklonit a ona rytíře ozdobila zlatým věncem.

Celý týden trvaly na Brtnici ty svatby a než se všechni páni rozjeli, další týden ještě uběhl. Potom se zase všude smýčilo a uklízelo a do pořádku dávalo. Sotva si pan Hynek po tom veselí odpočinul, začal počítat, co ho to všechno stálo. Seděl za stolem ve své komnatě a na šíarticích si dělal čárky. Na jedné, kolik páni vypili a na druhé, kolik snědli.

"To je peněz ! To je peněz !" vzdychal. "A kdybych pánum svoje bohatství neuhrál, o všechnu věžnost bych u nich přišel. Ti nenajedenci a bambálkové ! O količ mne to vlastně připravili ?"

Vtom do komnaty vběhla paní Kateřina celá rozesmátá, jak se služkami o svatebčanech povídala. Když uviděla pana Hynka zamračeného a vzduchajícího, polekala se.

"Co se ti stalo, můj holoubku ?" zašeptala.

"Co by se stalo !" odsekla ji pán. "Tady jen tu škodu počítám, co nám ty svatby přinesly. To je peněz ! To je hrůza ! Od nynějška musíme šetřit, paní Kateřino ! Ty v kuchyni zbytečně neprovař ! Čeledi dávej jedno jídlo v poledne i večer a pro nás také nevyvářej ! Jen kdyby přijel na Brtnici nějaký vzácný host, potom musíš masa napéci, aby nás nepomluvil."

Když tu řeč paní slyšela, uším věřit nechtěla. Ide se ztratil ten její rozmilý holoubek ? Teď tu seděl pan manžel a vrčel a jen do šíartic hleděl, laskavě na ni nepromluvil. Jak jí začal o kuchyni povídat, paní Kateřina dostala zlost. Sama mu přivezla pěkného věna a výbavu, jak se na urozenou pannu slušelo. A nyní má šetřit na sobě jaké chudá děvečka ? Kdyby se to také páni rodiče dozvěděli, ti by se divili a naříkali. A hněd mu zostra řekla :

"Snad nebude tak zle, pane manželi ! Když jsem komoru a spíži uklízela, viděla jsem, že máme všechno habaděj. Zbytečně utráctebu nemusíme, ani si opasek utahovat nemusíme jen o nějací chudáci. Jen se neboj, já si v kuchyni už poradím."

Pan Hynek se však škaredil a mrzel, že s ním paní není za jedno a odmlouvá mu. Erzy po svatbě přestal vrkat a libánky jí předstírat. Dobré věno s paní Kateřinou vyženil a to stačilo. Sám měl už řas života za sebou a na nikoho jiného se neohlížel.

"Jak jsem řekl, při tom zůstane !" a pán na důlaz toho pěkně praštíl pěsti do stolu, aby paní Kateřina nebyla na pochybách, kdo koho bude poslouchat. "Žádné jiné slovo tu platit nebude, paní Kateřino !"

A bylo po řeči. Paní Kateřina si pak často poplašala, když viděla, že si jí pan Hynek nehledí. Často z domova odjízděl třeba na několik dní a s pány se scházel a rokoval, až se domohl místa zemského hejtmana. Potom ho teprve na Brtnici nikdo neviděl a paní Kateřina pomalu uvádala jako odkvetlá růžička.

Jednoho roku přišlo veliké sucho. Potoky všude vyschlly a ve studánkách bylo vody pomalu. Chudí lidé přišli prosit na zámek, aby jim paní dala vody ze zlaté studně, jinak že žízní pomrou. Všude jinde museli za vodu platit, ale paní se nad nimi smilovala.

"Jen pojďte, ve studni je vody dost pro všechny ! Ať si však každý vezme jen tolik, kolik sám pro sebe potřebuje !" řekla paní a zlatou studni jim otevřela. Všichni jí za to ruce líbali a chválili její dobrotu.

Když paní Kateřina jednou při studni stála, jel pan Hynek se svým průvodem z města domů a byl celý rozkouhoutěný. Jak paní uviděl, hned seskočil s koně a ptal se :

" Snad jim tu vodu nedáváš zadarmo ?"

" A co bych měla chtít po těch chudácích ?" ptala se ho paní Kateřina, ale pan Hynk byl jiného mínění.

" Za každý žejdík vody ať ti dají jeden peníz ! Dnes je všude voda nad zlato a my přece na rozdávání nemáme."

Ale paní se nedala a rozhodně řekla :

" To neudělám, pane Hynku ! Tak zle s námi ještě není, abych na chudácích chtěla za vodu peníze. Vždyť ani žádné nemají. Však jsem tu studnu dostala od tebe darem; tedy dovel, abych sama uvážila, komu z ní vody dám a komu ne."

Když to pán slyšel, zle se na ni rozhněval a nic nedbal, že je kolem plno lidu. Začal paní Kateřině vyčítat, že je špatná hospodyně a ničeho šetřit neumí, přitom sebe velice litoval.

" Kdybych ti nebránil, paní, brzy bychom kvůli tobě přišli na buben", prohlásil.

To paní Kateřinu tak rozzlobilo, že ve svém hněvu stáhla s ruky zlatý prsten a panu Hynkovi ho ukládala.

" Tak jako tento prsten hodím do studně a voda se nad ním sama zavře, tak se moje srdce před tobou zavřelo, pane Hynku a nemám už, co bych ti víc řekla."

A opravdu prsten do studně hodila. Potom ještě lidí vodou podělila a šla do paláce, ani se po panu Hynkovi neohlédla. Pán z Valdštejna poznal, že střelil kozla a ještě si před lidmi velikou ostudu udělal. Ten zlatý prsten ho mrzel i to, co mu paní řekla, ale svoje slova by byl zpět nevzal. Proto švihl koně bičíkem a vyrazil z brány ven do lesů, o průvod se nestaral.

Pak léta uběhla a mladí nikomu nepřidala. Paní Kateřina si vedla dobře, ale s panem Hynkem víc než o hospodářství mluvit nechtěla. Když se vzdal pak svého úřadu a vrátil se na Brtnici natrvalo, žádný synek ani dcerky ho nevítali, vlastních dětí nebylo.

Paní Kateřina se starala o děti v čeledníku a měla jich kolem sebe pořád dost. Když se pán na ni mrzel, že by se napřed o vlastní měla starat, jen hlavou pohodila a řekla :

"Vždyť víš, pane Hynku, že se nám štěstí dávno ve studni utopilo. A nyní je už pozdejšovat !"

Opravdu se připozdívalo. Pan Hynk se o peníze strachoval a pořád se mu zdálo, že mu jich málo přibývá. Proto svým služebníkům jen půl platu začal dávat a druhou půli jím prý na horší časy sám ukládal.

Pán na Brtnici byl bohatý a rád šperky kupoval, knihy i obrazy a v nich svůj majetek ukládal. Sám si o tom všem knihy vedl a do nich vydání zapisoval. Potom už ani z komnaty nevycházel a jen nad škarticemi seděl, až jednoho dne umřel a všechno to bohatství tu zanechal.

Když ho paní Kateřina slavně pohřbila a oplakala, jak se slušelo, žila si na Brtnici spokojeně. Lidem prála a oni zase přáli jí. Byla z ní bohatá vdova, ale už se nevdala. Jedna zkušenosť paní Kateřině stačila a po druhé netoužila. Jenom jedno ji mrzelo, že se mezi lidem začalo povídат, jak pan Hynek po smrti straší. Každou noc prý po své komnatě chodí a v knihách hledá, co komu nedal nebo zapřel.

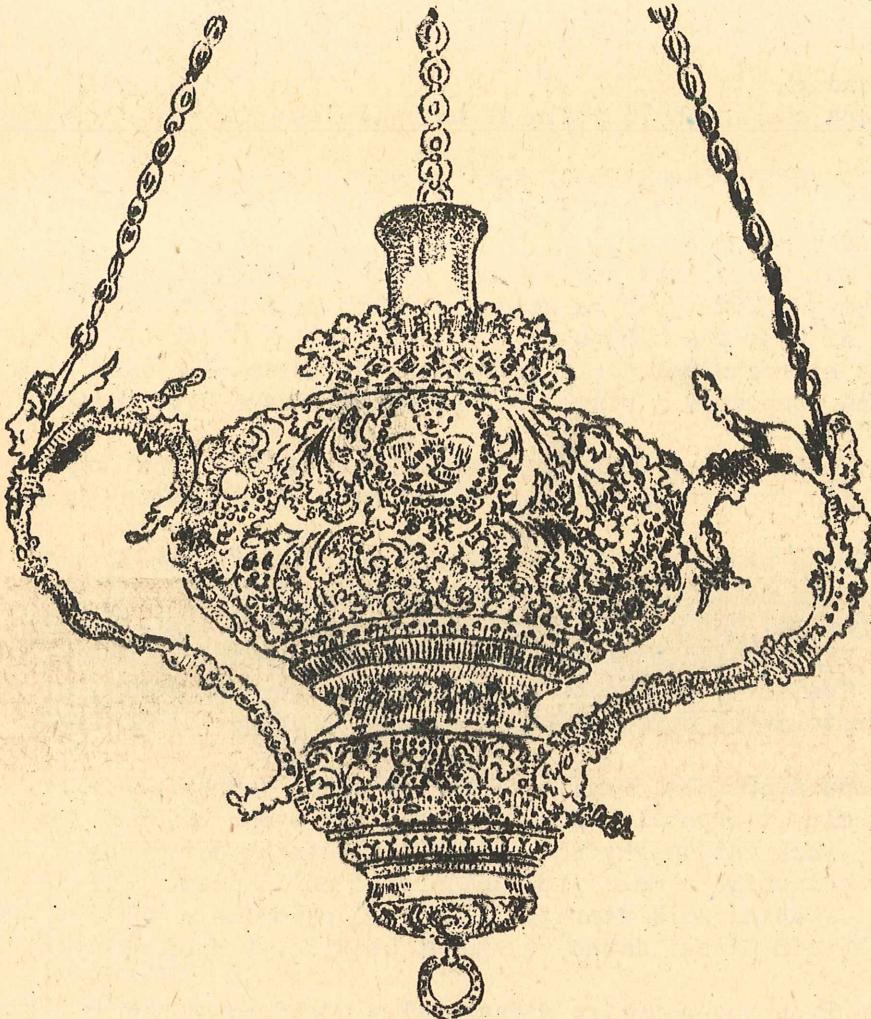
Proto si paní Kateřina pozvala písáře a dala všechno v knihách do pořádku, aby si na pána nikdo nenaříkal. Co bylo potřeba, to zaplatila, ale dlouho to trvalo, než k narození došlo. Ještě že si pan Hynek všechno tak poctivě zapisoval. Nakonec přece jen mohla paní Kateřina Zajímačka spojeně na Brtnici dožít a umřít uprostřed svých milých poddaných.

Zlatá studně také tou zlatou studní dlouho nezůstala. Děšť a sněhy z ní zlato smýly a zlatý klíček někam zapadl, nikdo o něm nevěděl. Voda však v ní přece jen zůstala a léčila prý různé nemoce. Lidé ke studni pro vodu chodili do té doby, dokud ji páni nedali zasypat. Ale pověst o zlaté studni zničit nemohli, ta přetrvala všechny časy a vypráví se dodnes."

ooooO000oooo

Tolik tedy pověst o Kateřině Zajímačce z Kunštátu a Jevišovic. Její obsah je opravdu pěkným doplněním našeho vyprávění o Kateřině Zajímačce a jejím manželovi Hynekovi Brtnickém z Valdštejna a zdá se, že i zdařilým dobrodružením povahových vlastností obou manželů.

K pověsti zůstává snad jen doplnit, že zlatá studně vskutku na brtnickém zámku bývala a to na prvním nádvoří. Dodnes se z ní zachovalo kamenné roubení, které však bylo později přeneseno na nádvoří třetí, kde se nachází dosud.

"V pergamenové knize opisů privilegií městečka Brtnice od roku 1486, potvrzených dne 5. července 1733 císařem Karlem VI., je také opsán stručný obsah dvou listin Kateřiny Valdštýnské z Kunštátu. Originály těchto listin se neuchovaly. Obsah ve zmíněné knize zní :

"Item dva listy vysoceurozené Paní, Paní Kateřiny Valdštýnské z Kunštátu, ty časy držitelkyně panství brtnického, jedén, kterýž některé klenoty jakož konvici stříbrnou a kalich s paténou zadává, a za druhý : jimiž jim desátky, kteréž prve správcům církevním od starodávna dávali a od nich dobrovolně za jistou sumu peněz, jimiž se každoročně za ně na časy budoucí od ouřadu Brtnického na místě vši obce dávati má, o svobode v pondělí dne sv. Václava léta 1598 a v druhým v outerý dne sv. Bartoloměje léta 1599".

Orig. listina vydaná ještě za života Kateřiny Zajímačky v r. 1601, jedním z jejích úředníků, zní takto :

"Já, Vilém Jureč z Břesovic, ouředník na Brtnici, oznamujem tímto listem obecně a přede všeňi, zvláště, jestliže by toho potřeba nastala, že jest mi Její Milost vysoceurozená Paní, Paní Kateřina Valdštýnská z Kunštátu, na Brtnici a Jevišovicích, paní ke mně vždycky milostivá, poručiti ráčila, aby se v rejstřích sirotčích na panství Brtnickém vyhledalo, jestliže který sirotek svou vůli užívá a jakou spravedlnost, že to k kúru Literáckýmu Brtnickému tak aby větší přičině k chválám božským do shromázdění církevního se scházeli a ten kúr rozmnожiti mohli, darovati ráčí. I vyhledalo se, že po nějakém neboštíkovi Peciválovi z Komářic Larek syn zůstal, kterýžto své vůle vždycky užíval a témuž sirotku podle cedulí řezaný sečtený na gruntu Peciválově v Jeclově po otci jeho 410 kop náleží. To jsem Její Milosti ve známost uvedl. Což Její Milost Paní jakožto mocná držitelkyně statku brtnického takový nápad toho sirotka co má koliv na tom gruntu v Jeclově náleželo a již prve více na tom gruntu po něž koupených tiz Literáti mají, poněvadž taková spravedlnost na Její Milosti jačožto na vrchnost dědičnou pro téhož sirotka uchována a nikdá se před vrchnost svou ani přede mnou ouředník nestavený spravedlivě připadla, že jim to z milosti a náklonnosti křesťanské, aby ji památku měli, daruje tak, aby beze vši přelážky po kopích jak se pokládají, že oni Literáti, na ně ceduli řezanou co tomu sirotku na tom gruntu náleží, jednou za sebou mají, vyzdvihou mohli. O tom akých jim oznámil, mně svezchupsaná Její Milost Paní poručiti ráčila. I nemoha já snažné prosbě tichž Literátů Brtnických oslyšeti, vůli Její Milosti výše psané Paní jsem v tento list uvedl a jej pečetí vidovaný vlastní rukou podepsal. Jehož datum je na Brtnici, v sobotu před památkou sv. Jiří 1601. Vilém z Břesovic, ouředník na Brtnici v.r."

Poslední doplnky

ke KATEŘINĚ ZAJÍMAČCE z Kunštátu a Jevišovic :

Laslavostí mých nových přátel v Brtnici dostalo se mi v poslední době některých dalších dat o Kateřině Zajímačce a jejím manželu Hynku Brtnickém z Valdštejna.

Je to především fotografie p. Jos. Jeřábka lampa pro věčné světlo, která je dár Kateřiny Zajímačové visí před hlavním oltářem ve farním kostele sv. Jakuba Většího v Brtnici u Jihlavy. /viz obrázek vlevo/. Výška samotné lampy i její šířka je 50 cm, výška se závěsem 1 m. Lampa je zhotovena z měděného plechu, velmi bohatě tepána, zvenčí pozlacena a zdobena pestrými barevnými kameny. Její obrázek nebyl dosud nijde zveřejněn.

Podle sdělení správce brtnického archivu p. Jana Svobody nachází se v brtnickém archivu dále uvedené zápisu resp. orig. listina z doby Kateřiny Zajímačové z Kunštátu a Jevišovic.

Cítí bouři, síru, ohně, prach potu a krvu.

Yonečně je záe tokl kýzený posel. Ještě než do-mluvil, tasí Ješek Sokol meč. Dává jinu znamení. — Už jede v čele zástupu za divokého dusání koní. Před Východní branou iuryvíáloví obranci pozdravují jeht jezce mohutným křikem a uvolnují jin cestu. Ti se vrájí branou přímo do středu útočníku.

Hynek z Funštátu ví, že na počátku boje, který se tu rozehrává, lehlá jízda uverská má leckterou výhodu, přede vším v počtu. Nicé přijde tentokrát dle tvrdého konu, bitva bude ltrutá. Ale všechno už věděl nad hlavu palcat:

"Ve jménu krále Václava a markrabího Prokopa!"

Také jeho jízda už se řítí Vídenskou branou. Na dlouhém ryzáku se šine jako débel, za ním jeho houfy. Zde lid jevišovský a za ním bítovský v černých sukniích a hnědých pancířích. Tam u Východní brány za jízdní sokolíci pěně z Lamberka s chocholy na přílbách.

Zvonice u sv. Jiří uláše a u sv. Michala zase bijí na píli zvonů. Ale — napodív — také srdce zvonů v Klášterě Lucemburkém udeřila na jednu stranu, na poplach. Ješek Sokol bije čelem proti čelu Uhří. Vletěl mezi ně jako ostríž dle hejna holubů. Ej — to byla řez po chuti pana z Lamberka. Ěady uherstých koní se pod údery jeho jízdy ohýbají jako pruty, až to bylo rytíři poněkud nepříjemné. Ylel, pohanský klel do Perunu a Jupiteru.

To zaklení mu přineslo štěstí. Před jeho bránou se nahlí vidce uherstře jízdy. Spatřil Sokola z Lamberka a podle lesku pancíře poznává vojvodu a žene koně k němu. Dva měče kmitaly v alunci jeho blesty. Ale na jednou Uher v sedle kolísá, klesá a na konec padá ranněn s koně. Jak se šinul k zemi, zachytil jej pan Sokol levicí za plášt a zvedá raněného, ale štubajícího se Uhra za hřbet k sobě do sedla. Vítězný ryk zahlaholil z hrdele Lamberkových jezdci radostí nad tím seřáčslým a jezdeckým vroustem. Vše se sběhlo bleskyrých, jalo! Idyly krahujec zetne parát i zobák dle hřebetu lapaně oběti. Ale Ješek Sokol nejen bojoval, jeho rozlazí Šláhalypo bojišti podobny bleskům vyrážejícím z hustého dýmu.

Fayž se vraceli, byla už noc. Ten rynk býval v časech míru střediskem nočního veselí, kde ozvuky dobré míry měštanů i bujnlosti hradních zbrojních dopadaly z okén krčem na hlavy chodců venku. Nad štíty domů na srpnovém nebi září hvězdy. Je noc stvořená ku snění, veselým podníkům a k lásku. Ale dnes je tamy neobvyklé ticho, podivný klid. Únava oblézení a hlad položily ruce také na domy bujněho veselí. Jen z jedine krčmy "U černého psa", kde šenkuje víno krásná i arina, zazněla melodie Loutny a zpěvu. "Možití budeme mít těžký den", miní pan Hynek. "Ale bule horko také útočníku". — Hejtman neustále myslí na blízký boj.

"Mluju takové horké dny. Už se mi nadmíru stýská po řádné seči. Po tal-cvých rušných dnech noci bývají libezné a chladné víno příjemně osvěží tělo i srdce, vrmé lépe chutná", hlaholí pan Sokol. Ale Jindřich z Jevišovic, který hráčí po levici hradního hejtmana, je pořízen v zamvilení. Než se rozloučili, svěřil se se svou straností bratra:

"Nejdříž si bude můžeme očekávat u Východní brány. Sever od ní k Pražské bráně je naše pásmo zdejšího dvěma silnými věžemi. Do těchto jsem vložil silnou ostrahu svých vyzkoušených lidí. Ale městské zdi a Východní bránu budou hájit měštané. Obávám se, jak vydrží napory Uhřů po tu dobu, než se bude mocí rovinut nás protiútok. Stmelil jsem je sice za oblézení v revní sbor, ale nemá pochyby o jejich vytrvalosti a bojové sile. Pravda — vykonali už nejedno dobré dílo. Ale jak bude za vellké bitvy — nevím".

Hejtmen klade ruku na ramě svého bratra: "Měštané! Jsou v dobrých rukou. Dívěruji Tebe i Furyzáloví plně! Ale pro větší ji stotu ponechám jáho zálohu měštanstvěmu sboru selmyňky, vedené Petratourou. Budou ti v čase tisně k ruce. Ti vyzonají dívy. Náš rettatura je drží pevně v hrsti a ti to muži, spjati revncu vězni, mají ho rádi, přijdou za ním důvěřivě do nejprudší seče."

Oči Jindřicha z Jevišovic zasvitily dívěřivou naději. Rozloučili se spolu pevným stiskem rukou.

příštího dne ráno nařídil hejtman rozdíleti nuzím v obědu i večeři plnou dávku masa. Taře koně do-

stali vrchovatou odříštu obrolu.

Toulce se neplnují šípy a ještě se jich kroupí hromady na hradbách. Ječe se zbrusejí a ostří, všechny dílny zakypěly prací. Byl dán rozkaz, aby na večer byly zapáleny ohně pod rotly, naplněny smolou a vodou.

Starí seléčci se vzpružili. Ined poznali, že se připravují velké události. Žák byli už hrubě notr-pěliví.

"Potřebujem už protíhnout z tuhlé lády. Tuké zbroj

a odění je nutno provětrat po kolbišti i v širém poli, aby ke kůži nepřirostly!"

"Onečně přijde pravé chvíle pro duši vojenskou, pro jízdné, kopiniky, sudsličníky, sekýrníky, drabany i pakosty", pravil petratura sekymíkem, když jim přinesl noviny o těch přípravách a o tom, jak se kouří v kuchyních nad kotly, naplněnými masem a viněmi.

Přikázal, aby selýrnici trvali v hotovosti a drželi zbroj nebranou.

Toho dne večer západ slunce byl krvavý. Flesalo hluboko mezi hradistěm a traví horou nad hlubokým dyjským údolím. Západní zdi hradu nad řekou a Granicí jsou v jednom plameni.

Pred půlnocí, za plné tmy rozdělil hejtman vojska. Role jízdy, které bude páterí bitvy, rozložil zřímně pěši houfy podle zbrani, ozbrojenou čeleď i městanské sbory. Budou dnes nocovat venku, u hradeb, jezdci u svých roní. Tady bylo všechno připraveno, vystoupili na věž. Dlouho do noci seděl na cibulí a těsil se z pěkné hvězdne letní noci.

V srpnu vždycky padají hvězdy. Toho rolu s oblohy jen pršely.

oooooooooo

Večer před bitvou všechny týbor Uhrů vřál jako obrovský hotel vody. Posilňovali se na zítřejší den, pečouce slepice, slopce, husy i psy. Huby, nosy i sultné na stehnech se lesknou tuker, boty se blyští

Sokol v pravou chvíli udeří.

Ani hejtman nedbá poplachu a klidně pozoruje své muže a občas nahlédne, zda totachy, vrhající břavna a kameny, pracují dobré a plnou silou.

Fonečně přijel rychlý posel od Voka z Holštejna na zpěněném koni. Hlásí veliteli :

"Jízdní i pěší lid prudce udeřili na Balušany na Kraví Horu. Když naše houfy je obchvatily na jich levém křídle, vok z Holštejna udeřil na ně cílem. Po krvavém boji je rozpoltil a zahnal vývodový železné rytíře i pomocný houfes fumenů s teměř kopcem.

Polvicí své jízdy poslal za prchajícími k ratouské hronici a sám se obrátil k východu. „Umány tam ořužuje klášter Louku z jihu a východu,“ řeče, která a část Rukušanu zapudil brodem u Sedlešovic na levý břeh, kde se před ním bělí klášter, jeho věže i povností. Chystá se udeřit na Louku. Dokonce menší houfy jeho jízdných, když vymetly od nepráctl pravý břeh, přebrodily ji a probánějí se před jižní branou kláštera."

Panu z Kunštátu zasnítilo v šedých očích radostí. Debré a štastně Vok z Holštejna rytířuje. Sám už rozoroval mezi fumanými před Vídenskou branou váhání a příznaky zmatku, levý bok útočníků je ochromen. Řípa z Czory bude nucen spěšně přesunout část mon. Řípa z Czory bude nucen spěšně přesunout část záloh na obranu kláštera. - Nyní zbyvá vyplnit hlavní bitovní úkol, ten nejtěžší.

Posílá ruce zprávu panu Sokolovi :

"Boj se vyrví nám k duhu. Vok z Holštejna žene Rukušany, vycistil hřeben Kraví Hory a je nyní před Loukou u Lysé. Más pravý bok je prost nepráctl a silně podopřen. Také valná síla útočících se rozptýlila podél našich hradeb. Držíme je v dlaní své pravice. I my přišla chvíle naši řeči. Udeřte neprodleně a silně!"

Ran z Lamberka, když slyšel tyto zvěsti, napříamil se v sedle a zakoukal očima. Jeho tvrdé zornice zlověstně zničavily. Je už dychtív scbe, čekal jen na hojtranu výzvu, aby se vrhl s plamennou nedockou vostí na Uhra. Tuké jeho válečná brána je nepokojná.

Onečně černý mrak se pohnul. Žady Uhří se zavlnily a strašný přívál koní, mužů, kopí a meče se valí k Lesce. Vzdálený hlas lidských hlasů zazněl až do města.

Oba velitelé sestoupili s věže, aby se postavili do čela svých houfů.

Jízda Jeřka Sokola je připravena na Horním rynku. Její čelo je v Kovářské ulici a u Bláštera Domínilánou. Vpredu Východní brána a hrazení zdí bráni Jindřich z Jevišovic s městskými houfy a dvě roty ryiálov.

Když uherští jezdci i pěší sestoupili do údolí lesky, ostraha shrubů i chalup na ně vystřelila mrak šípů. Uhří obklopal oba sruby jako roje mravenců a pokoušeji se je ztěci. Jiné proudy jízdy se ženou k hradbám stále blíž. Zde je praky uvítaly kamennými koulemi. Koně před příkopem se vzpínají, jezdci padají s koní. Ale už jsou zde také pěši, ti naplnují příkop otepmi roští i hlínou, aby pronikli k hrazení. Pracují už také kopí a meče. Tam, lidej jsou nad hradbou dvě mohutné a pevná věže, leží před nimi už první mrtví. Ač že ostraha koná divy, před hradbami dále k severu i k jihu se bitva vyvíjí nepríznivě. Jízdní i pěší Uhří, ač na sta hněvých leží už před příkopem hradbou, prolínají a derou se na severní zdi. Měkterí pronikli už na první pásmo hrazení a bylo nutné je vybiti od tut protiútočem. Přilehlá čtvrt města se už zachvívá ve zmatku a bojovém ryku, jako lod v bouři. Zvony počaly bít na poplach.

Jízteri rotní z ohrožených hradeb posílají posly k Jindřichu z Jevišovic i k hradnímu hejtmanu. Zoufale volají, křičí: "Uhří zde už zle doléhají, sruby nad Leshcou již hoří! Budou co nevidět už na hradbách! Neštané, ani jejich čeleď ani my ostatní ten hrozný útok nevydržíme! Kdy dá hejtman už naši jízdě vyrazit?"

Fury všial odhání poplašené na místa a ulidňuje je: "Na nových Sadech Uhří zažehli chalupy, ty hoří, ale oba sruby stojí dosud pevně." A nařizuje: At se měštané bráni ze všech sil, všar hejtman i Ješek

psin sédlem, chrtány hoří palenou kořalkou. - U večeří přídu ráli i výoda v černém svasťtu. Rysí hlava zíří undova se na něn točila nepojojné jako povětrník. Král je nesvij, poněkud vzrušen. Opat skláni před oběma vladari hlavu v hluboké reverenci, růzouravé oči se usmívají nadějí i nepokojným štěstí. U stolu večeřadla zasedli dnes také pipa a Ozory a všichni kanovníci.

Učený konventuál a astrolog, reverendus Jeremiáš, praví vojevůdci: "Zítra přijde bouře s deštěm, Jasnosti. Při západu bylo slunce krvavé a kalně ohnívý obzorník odděloval zemi od oblohy."

Ale vóják mávl rukou. "Takové nebe je v Uhřích na stepi každý večer. Moje dna je spolehlivý prorok pověstí. Neráke mi nic!" I při večeři zůstával král nepokojný. Čekal na svého milce Bardosyho, až přijde a dělu diskretní známení, že kyprouně vdova ze mlýna je už tady. Opat je už zasvěcen, nebude třeba se králi ostýchat. Zivmundovy záliby jsou známy. Rád si lichotil, že má cnotu neřesti starých Rímanů. Svěřil se opatu, že narádil únos moravské Sabinky do kláštera.

Ale Bardosy se dlouho nevraci. Král je mrzut, chybí mu tady nejen ženské pižmo, ale také jeho šabókové a šprýmaři. Opat se mu s věčným pochlebováním, chtivostí a suhruáním už dokonale zprotiivil.

Ten prvně stojí v koutku večeřadla, zabrán v dležitém hovoru s všechnkem.

Jen at reverendissimus opat neopomene zavčas poslat vozy i s čelcídí do Znojma. At stojí zátra před večeřem připraveny na Dolním rynku. Rakoušané si polibosti zadrancují ve Starém Městě, Uhří, Kumáni a hajdoci na Novém, opatu jsou vyhrazeny městansré domy na Dolním rynku. Jeho Veličenstvu nílcí hrad. Ale neslouší se přece opatu, muži církevnímu, aby vedl plenění.

Prozírávý Pipa se nedal mylit. Postihl chlivý záblesk v očích církevního velmože. "Plně to uznávám. Eminence at se jen modlí za

vítězné blaho vojsk a krále. Postačí, když Louka pošle do města vozy a čeled. O všechno ostatní bude postaráno. Na všechno je předem pamatováno".

Opravdu na všechno tcn voják moudře myslí. Je to vslutku bystrá hlava - uznale si říká opat Jan.

Bardosy se nevrací. - Co s ním je?

Frál se svěřil se svou starostí vojevůdcí.

"Oh, ten čilé Bardosy, nemejte cbav, Vaše losti. Vráti se jistě k ránu, siný v obličeji a s opuchlým víčky, jak bývá u něho obyčejen".

"Dyž opat po večerí zůstal sám, roztočil palce na bříše a uvažoval: Zítra padne jako Ninive to pyšné a lstimé Znojmo. Vítězství máme na dosah téhle ruky, je už vlastně tady. Přinese zajisté vytoužený prospěch. - Počítá zboží, jež připejí ke klášteru: Jevišovice, Mysliborice, Tnanov, Bojanovice, Flučovice a možná také hrad Rabštejn s Rouchovany. Rozmnoží statky konventu, získá klášteru nové prospěchy i úctu a sobě zásluhu. Jožná, že ji bude jednou před božím soudem na nebesích potřebovat. Inoho zboží - pravda - ten Suchý Čert se všemi jeho příbuznými nemá, ale každé zrnko je dobré. Myslil především na Rabštejn a Rouchovany, které jevišovskému daroval markrabí Prokop v léno. Kožná, že Ječt se bude chtít s námi dělit. Rabštejn a Rouchovany, ty padnou jistě dle lačného a lakomého volete markrabího. Co všechno se už vešlo do jeho nenasylného valku! Ale je tady blízký únanov a ten bude Louce hrubě příhodný. -

- Vévoda za večeru pije, ji a sedí, víc, než je jeho mohutnému tělu zdrávo. Jeho sny jsou nepokojné, divoké a těžlé. Ryjí mu celou noc v hlavě hůř než divoké svině v orniči. Ráno při obléčení sdílí svoje zážitky komorníku, který se služebnickou účastí naslouchá.

Tento vladár, zvaný "Bíl světa", mnoho mužné krásy nepojedl. Na kulaté hlavě pod černými vlasy svítí veliké, poněkud děsivé oči, jeho tváře jsou snědě, zuby vynikají z odulých rtů. Za smíchu je čertovsky šeredný. Proč asi mluví a smeje se jen mélo.

zkoušejí, zda sedla jsou pevně utažena.

Jakmile se rozdenilo a obzor vyjasnil, oba velitelé vystoupili na hradební věž, aby shledali bojové přípravy protivníka.

Zatím se bojuje jen před Vídeňskou branou. Zde Rumáni dotírají od Louky na město. Obrana na hradbách pracuje horečně. Do chrípi i na plíce dolehly zápal sýry. Aby zastřel svoje sručeče zaměry, dal Pipe z Ozory, útočit na Vídeňskou bránu. V širokých vlnách dvakrát za sebou hnul Rumány přímo na valy, příropý a zdi. Jezdci mají na ramenou žebře, ostrve i hévy. Ale hejtman se nedal mylit. Odhalil rychle ten malo důmyslný úskok. Neviděl zde Uhrů, jádra vojsk. Dal stejně dvakrát vyrazit dvěma rotám bítovalé jizdy. Podruhé nařídil protiútočit silně, ale bítovští dostali povyn, aby dbali znamení rohu. To odražení krumánského útolu nechť udržuje boj, jen aby neuhasl. Rumáni udeřili dvakrát. Byvše odraženi, ustoupili a spojili se harcováním.

Zato hejtman i Ješek Sokol pozorně a starostlivě sledují mohutné šíky uherské jízdy nad údolím potoku Lesky. Ta svahu, na polich i vinicích od Suchohrdel a Kuchařovic až k potoku stojí jich řady. Oči ani neruřenědly konce těch zástupů. Také lesík na suchohrdelském chlumu byl jich plný, tam jscu Pipovy zálychy. Všude, kam oči dohlédnou, nehybná mračna lidu na koních. Obránci vycívali, když směrem se pohnu. Sledují, jak před vojsky projíždí harcovníci, přinášející rozkazy. Oči Ješka Sokola nad dvěma listy černých knírků se do těch Zikmundových houfů zavrtávaly jako nebozezy.

"Ještěší úkol za prvního útoku bude mít obrana srubů na nových Sadech. Aby čtvrćí jízdy nedolehl plnou silou na městské zdi, vybudovali obránci města nad potokem a údolím Leskou dva silné sruby. Jeden chráni přístup a cestu od Kuchařovic a druhý od Suchohrdel. Oba sruby spojuje řada chalup v zahradách. Do srubů vložil Furyvář nejdřatnější lucištníky a sušličníky. Na ně dolehne první a nejprudší úder útočníků.

I koně ztichli, z dlouhé chvíle hryžou udiла. Tisnivý tlak se usadil na hrudi zbrojnych, všechny smysly jsou zjištěny, citlivě vnimejí každý kluk a pohyb, jak zde čekají u loni, levou rukou se opírajíce o spuštěnou kopí, řemen uzdy cvinut kolem pravé ruky. Ale to všecko jen do okamžiku, kdy se ozve povel, kdy se dají do pohybu, než ruce se budou moci zbraní rozmáchnout.

Taté výdcové vyjeli ke svým šikům. Družně jedou od rálovského hradu ve čtverici : Hynck z Kunštátu, Ječek Sokol z Lamberka, Lipolt a Aleš z Bítorva. Jindřich z Jevišovic a Jurajšek jsou už od pálnci na hradbách a na novosedeslavských srubech, dávají poslední rozlahy rotným na srubech i velitelům městských houfů. Kdy jezdci ztrnuly, jak se před nimi objevily velitelké pancíře a přilbice s chocholy. Javmí se před svými lidmi objevil Ježek Sokol, za jasnířily jeho sovohlípm oči. Pozorovali s potěšením, jak pevně sedí na brněných brněných obr, podoben věru světlému bohu Perunovi. U pasu z ozdobené líže visí mu šíroky a těžký meč o vysokém jílci. Z vělecníka prýštalo zdraví, vyzářovala síla a ohň jávo září z jasného krku. V jeho pohledu jde běžlost a trutost všechna. Jeho jízdní, růží je s nimi, hledí v neotřesitelném blízké bitvě vstří. Jejich mysl tvrdně stojína žalou kruný na hrudi. Cíti se silně právě jako je sebou jist jejich vojvoda.

Také Hynck z Kunštátu přijel k svým, ozdoben výsostnými bojtnanskými znaky. Na líoji a hrudi zlatý řetěz, v pravici palcát. Z jeho ředých očí vyzářuje na jeho muže pevný lid. Také jedno zbrojním mužemela srdce a tvrdla odvaha, růží byl s nimi. Za jisté množství nasobí sílu a odvahu mužů. Ale velitel ji sjednocujíc a ukojovává v obrněnou pest. Vili svých bojovníků spájí v jedno kladivo. — Možek pana z Kunštátu pracoval ponalejí než u Ječka Sokola; strízlivě a rozevřeně. Před bojem se řídil římskou zásadou : Festina lente! — Spěchej pomalu! — Ale za bitvy jeho ruka bije tvrdě. V seči se musí udcít prudec. Hejtman česká a mlčky přihlíží, jak jízdní upravují ještě zbroj,

Ale jeho pochlebníci říkají o něm, že je poctivý. Uherský hrál však prohlašoval tuto Rakouskou poctivost za prostomyslnou hloupost a hluboce ji pohrdal. Dnes zdál se vévodovi sen nadmíru libezný. Viděl jen, jak jeho zteplá žekzna jízda útočíc přebrodila Ryjí a razí pěsim houřím cestu. Ti jako kbité kočky vyšplhal na strázné svahy a vpadli do Znojma, aby otevřeli Uhrám a Kum nám brány. — Potom seděl na stolici pod šírym nebem na Horním rynku toho spánitého města. Odbojní, mráční konselé i měšťané s hlavami pochylenými slibují mu poslušenství. A sen ještě dále poltračoval. Byl vlastařem toho utášeného kraje : Růzsoblých lesů, rybnaté řeky i všechn sličných hradů nad její modrozelenou pentlí. Objížděl lovčí zátek Nový Hrádek, Chýjí, Vranov, Černštejn, Bítov, Frejštejn, početné dědiny a obory. Na stráničkách se pase plno stád kudravých ovci a ve vsích ho víta veselý a pracovitý lid. —

Ten sen vytrhnul z kořene všechny jeho pochybnosti o úspěchu dnešního podniku. Boj bude úspěšný. Vévoda je lidný a šťastný. Zapomněl docela, že si už dvakrát zranil leb o znojemskou škálu. Je pln radosného jitřního a velkopanského rozmaru. Bude ten sen vypravovat Zikmundovi i opatovi hněd ráno, zajisté je potěší.

Brzy ráno konal opat Jan adorační hodinu v chrámu sv. Václava i vévoda poslouchali ranní msí. Potom oba vladci vyjeli na kobylách, aby sledovali svou bitvu.

Jitro je svěží a slunné, plné vonného letního jasu. Dálavy na jihovýchodě k Jaroslavicím jsou neobyčejně čisté. Jen nad Ryjí od Čekanova a k Liffroví se ještě převalují bále chuchválce mlhy.

Burdosy neríjel, vđovu nepřivezli. Vévoda vypravuje králi svůj sen. Zilimund naslouchá jen roztržitě, ale přece jen příkyvuje praví: "Pán stejně plnou dívěru v Pipu. Ovaládá dokonale všecky vlašské vělečné fortoly. Je to vtipná hla-va."

V uctivém odstupu za vladci jdece vipa z Ozory s družinou ocenil, šlechticů a drabantů. Chlapík

černý, s kníry na dvě stopy. Bude podávat Jecho Velickému, s pravou zprávou o průběhu boje. Podrobné rozkazy byly vcelitelně uděleny už včern.

Tisice kumenských příslušníků pobíz Vídenské brány. Ží podél několika příkopů postavili v blízkosti Vídenské brány.

„Ufji, zastřít právě záříry Uhra.

ooooooooooooo

Toho rána Vok z Holštejna vstal z lože záhy, ještě za tmou. Po libecké noci bylo se mu rozloučit s mladou chotí. Libnou. Vysoupal se vlnáce něhy a lásky, je občerstven a silný. Je vosel a cítil v sobě plno odvahy. Jsou jitra, naplněna bezpečností jistotou a toto je jediné z nich. Červený den, svým jezdcům i sobě, když se strojil k bojovému střetu.

Pani Petruse vyšla za ním na proboštství dvůr. Když odjížděl v čele houfu, pohlížela za ním ustárně a s dojímavou láskou. Je pyšna na svého rytíře.

Konečně tedy její výtrvalá lásku uvedla do souladu jeho myslí s lažností a křeplostí. Jaký to slíbený nuz, strtný milenec a bojovný bitec. Jak se křepce vyšvihl i v těžkém pančíři na svého koně. Obraci se a posílá polibek své choti na odchodu do prvního zápasu. - Och - jink velice ho miluje.

Byla ženou statečnou i milující a pozdržela ho polibky i objetími. Proto nyní pospíchal. Lesem zmínil Čekanovi slému mlýnu. Tam čela hlavní houf jízdy na svého rytce. Když vyjel na lesní cestu, cítil a ostře vnímal vlnu jahod a malin. Spěchá s družinou po příkřem svahu k řece. Konečně stojí nad jejím proudem. Diví se, kolik třípytu je v ranním proudění té vody.

Pustil se do práce s nadšením mladého bojovníka. Neměl ještě pro velkou bitvu mnoho zkušeností vůdcovských, ale dnes pocítuje v sobě jarou jistotu a odvahu. Lze v hlavě dobře všechny rady i rozkazy hradního hejtmana, jak je s ním pro dnešní boj rozvrhl v četných poradách.

Jeho pakostové, ztracenici a jiné menší houfy

přesly už za noci řeku u Devíti línů a svádějí potyčky s Rakousany. Zatím si jen pohrávají, nutice je co nejvíce dcíře rozčlenit a rozptýlit vojsko.

Vzrušení průběhlu houfy, když zbrojní uviděli mezi sebou mladého vůjvodu. Ví, že pojde do tuhého. Jak se octl v čele jízdných, tasil meč. Hlavní houfy sesíkuji k bojovému nastupu. Část jízdy rychle cválá, cestou průsmyku, jini, postupující ro příkrem svahu,

vedou koně za udiila. Rychle ztečí berou krovinate straně na pravém břehu řeky a bojem pronikají na plotěnou návrsí.

Zatím vyšlo slunce. Dole v klíně ideli je ještě mlha a nad městem se vznáší šedý a fialový kouř, ale velký a rudý kotruč sluneční se o něj silně opírá. Konečně světlo vitézí nad mlhou a lourem, Fodyjí zase plane jeho září. - Jako mladý orel hledí bojovník do slunce, neklopi zrak před jeho světlem. Je zářivý jak řečen ve svém pančíři, když se strojí uderit na koabitské. Pohledem pozdravuje Hradiště, kde na svého rytíře myslí paní jeho srdce.

Tak rodicí se srpnový den zastíhl na temeni "raví Hory ozbrojené muže v lítem boji. Vok z Holštejna a jeho jízdní tam rytouží, berou od Devíti Mlynů a Čekanova Rakousany z Boku. Mezery mezi jízdou vyplňuje pěši lid. Bitva se rozvíjí ostře. Obří Hlava a Býčí síňla se dívají s druhého dyjského břehu na to podivné hemžení lidí.

- Na východní straně města započalo kléní ještě dříve, než letní slunce vyšlo nad Suchohrdly. Už večer a za noci se šíkovali obránci za hradbami. Zálohy novovaly na obou rýncích i na hradním nádvoří. Od prvního rozbrešku se šinou kyrysnici, sudličníci, sekynični a jiný zbraněný lid tiše k hradbám. Je čeré ráno. Chladné zblesky s ostrý halaparten šlehají do očí rozespalých děveček, čekajících u lašen na křípěj vodě. Ještě než naděsil úsvit, byla všecka vojska sezena na výpadových stanovištích.

Za hradbami u výpadových bran se navršilo napjetí. Za čekání před bojem se čas těžce položil na údy bojovníků, mijí pomalu, snad se zastavil.